

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 5. september 2019
Kontor: Sikkerhedskontoret
Sagsbeh: Thomas Højgaard
Sagsnr.: 2019-0035-0100
Dok.: 1201721

UDKAST TIL TALE

til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål A i Folketingets
Udenrigsudvalg den 6. september 2019 kl. 09.30-11.00

Samrådsspørgsmål A

”Ministrene bedes redegøre for regeringens holdning til såkaldte syrienskrigere med dansk statsborgerskab, herunder redegøre for den proces, der ledte frem til, at en 13-årig dreng blev hentet ud af en lejr i Syrien. Ministrene bedes også svare på, hvem der traf den endelige beslutning om at hente drengen ud, om den tidligere regerings ministre var involveret, og/eller om den kongelige undersøger var involveret? Hertil bedes ministrene redegøre for, om forældre får større mulighed for at komme til Danmark, når deres børn først er hjulpet hertil?”

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Søren Espersen (DF).

Det er aftalt, at udenrigsministeren indleder besvarelsen med en gennemgang af forløbet i den konkrete sag, hvorefter justitsministeren får ordet med henblik på at fremlægge regeringens linje over for fremmedkrigere. Herefter gives ordet tilbage til udenrigsministeren for en nærmere uddybning af regeringslinjen i forhold til børn.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

[Indledning]

1. Tak for ordet.

Som udenrigsministeren nævnte, vil jeg redegøre for regeringens linje over for fremmedkrigere, der er udrejst fra Danmark. Udenrigsministeren vender tilbage til spørgsmålet om børn.

[Problemets omfang]

2. Det fremgår blandt andet af Politiets Efterretningstjenestes – PET's – seneste vurdering af terrortruslen mod Danmark, at fremmedkrigere kan udgøre en trussel mod sikkerheden i Danmark.

Det er således PET's vurdering, at personer, der har opholdt sig i en konfliktzone hos en militant islamistisk gruppe som Islamisk Stat, kan være radikaliserede, brutaliserede og voldsparate.

PET vurderer, at selv få fremmedkrigere, der er udrejst fra Danmark, og som måtte rejse til Danmark igen, kan udgøre en terrortrussel mod Danmark.

Samtidig vurderer PET, at fremmedkrigere, der er udrejst fra andre europæiske lande, og som nu rejser tilbage til de pågældende europæiske lande, tillige kan udgøre en trussel mod Danmark og danske interesser.

Truslen er altså reel, og det er noget, som vi må og skal forholde os til. PET har derfor også siden begyndelsen af konflikten i Syrien haft stort fokus på den fare, som fremmedkrigere kan udgøre.

3. PET vurderer, at der siden sommeren 2012 er udrejst mindst 158 personer fra Danmark, som vurderes at have opholdt sig hos militant islamistiske grupper i Syrien og Irak.

Nogle har ifølge PET medbragt børn til konfliktzonen. Nogle har fået børn dernede.

Antallet af personer, der udrejser til Syrien og Irak, har ifølge PET været faldende siden 2014, og der har i de seneste år været meget få udrejste.

PET vurderer, at knap halvdelen af de 158 udrejste har forladt konfliktzonen igen og enten er rejst til Danmark eller andre lande. Omkring en tredjedel formodes at være omkommet dernede.

Tilbage står, at PET vurderer, at 36 voksne personer, som er udrejst fra Danmark, fortsat befinder sig i konfliktzonen eller omkringliggende lande.

Ud af disse 36 personer har 10 haft opholdstilladelse i Danmark. Alle 10 udlændinge har fået inddraget deres opholdstilladelse.

De resterende 26 er ifølge PET danske statsborgere. PET vurderer, at 12 af disse danske statsborgere er tilbageholdt eller fængslet, mens de resterende 14 formodes fortsat at opholde sig på fri fod i konfliktområdet.

[Håndtering af fremmedkrigere]

4. Der er etableret en fast myndighedsgruppe for at understøtte den samlede myndighedshåndtering af sager om fremmedkrigere. Formålet er at belyse alle relevante aspekter af en konkret sag.

Myndighedsgruppen træffer ikke afgørelse i sagerne. Afgørelserne træffes af de enkelte myndigheder inden for deres respektive ansvarsområder, der konkret vurderer sagerne fra sag til sag.

Sagerne håndteres ud fra nogle overordnede hovedkriterier, hvor Danmarks sikkerhed er kerneprioriteten.

Der er grundlæggende tale om de samme kriterier, som lå til grund for myndighedernes håndtering af sagerne under den tidligere regering.

For jeg synes faktisk – og den ros vil jeg gerne give her for rullende kameraer – at den tidligere regering lagde en fornuftig linje i forhold til håndtering af fremmedkrigere.

[Regeringens holdning til fremmedkrigere]

5. Det kommer nok heller ikke som en overraskelse, når jeg på vegne af den nye regering gør det helt klart, hvad vores holdning til fremmedkrigere er:

De personer, som er udrejst fra Danmark for at tage ophold hos Islamisk Stat eller andre terrororganisationer, har vendt os ryggen.

De har forrådt det danske samfund og tilsluttet sig en kamp imod vores demokratiske værdier om frihed og lighed.

Derfor er fremmedkrigere uønskede i Danmark, og de må tage konsekvensen af deres valg og blive væk.

[Overordnede retlige rammer]

6. Når dét er sagt, har vi nok desværre ikke set den sidste fremmedkriger komme til Danmark.

I forhold til udlændinge med *opholdstilladelse* i Danmark er der tale om en gruppe, som Danmark ikke har interesse i eller ansvar for.

Som nævnt har de 10 fremmedkrigere, der fortsat befinder sig i konfliktzonen eller omkringliggende lande, og som ikke er danske statsborgere, alle fået inddraget deres opholdstilladelse. I alt har flere end 20 udlændinge fået inddraget deres opholdstilladelse.

Som jeg også tidligere nævnte, står vi så tilbage med en gruppe på 26 *danske statsborgere*, der fortsat befinder sig i konfliktzonen eller omkringliggende lande.

Danmark har ikke nogen *generel* retlig forpligtelse til aktivt at arbejde for at bringe danske statsborgere, der har opholdt sig hos militant islamistiske grupper i Syrien eller Irak, til Danmark.

Det følger dog af Danmarks internationale forpligtelser, at en dansk statsborger ikke kan fratages sit statsborgerskab, hvis den pågældende dermed gøres statsløs.

Det er samtidig en del af kernen i at have statsborgerskab i et land, at man ikke kan udvises af det pågældende land, og at man ikke kan berøves retten til indrejse i landet.

Det indebærer også, at de danske myndigheder – hvis der f.eks. modtages en ansøgning om pas fra en dansk statsborger, der befinder sig i udlandet – ikke kan nægte at udstede et pas til den pågældende, hvis vedkommende dermed gøres de facto-statsløs.

De danske myndigheder kan således stå i en situation, hvor de er retligt forpligtet til *enten* at udstede et pas til den pågældende eller at arbejde på at få den pågældende udleveret med henblik på strafforfølgning i Danmark.

Der tror jeg generelt, at det – af sikkerhedsmæssige og retshåndhævelsesmæssige hensyn – vil være at foretrække, at den pågældende kommer til Danmark på en kontrolleret måde, som bedst understøtter den videre strafforfølgning af vedkommende her i landet.

[Strafforfølgning i Danmark]

7. For der *vil* være fuldt fokus på at få strafforfulgt fremmedkrigere, der måtte komme til Danmark.

Der er allerede sket domfældelse i 14 straffesager mod fremmedkrigere. Heraf har 5 fået frataget statsborgerskabet.

Ud over strafforfølgning skal myndighederne også reducere truslen fremadrettet.

Det er også her en kerneprioritet for regeringen at håndtere den sikkerhedsmæssige trussel, der er i forhold til fremmedkrigere, så effektivt som muligt.

Jeg håber på udvalgets forståelse for, at jeg ikke går nærmere ind i PET's indsats på området. Men det er klart, at truslen fra fremmedkrigere tages meget alvorligt.

[International strafforfølgning og nye initiativer]

8. Men jeg vil gerne gentage, at de personer, som er udrejst fra Danmark for at tage ophold hos Islamisk Stat eller andre terrororganisationer, er uønskede i Danmark.

Jeg vil meget gerne have dem straffet for deres forbrydelser – men det bør så vidt muligt ske der, hvor forbrydelserne er begået.

Derfor har regeringen besluttet at intensivere bestræbelserne på sammen med andre lande at styrke muligheden for retsforfølgelse af fremmedkrigere lokalt i regionen.

Jeg sagde det allerede, da jeg i foråret – som udenrigsordfører for Socialdemokratiet – havde indkaldt den daværende udenrigsminister og justitsminister i samråd om netop muligheden for international strafforfølgning.

Senest har jeg drøftet spørgsmålet med mine svenske, norske og finske kollegaer tidligere på ugen på nordisk justitsministermøde. Og jeg ved, at flere andre lande deler vores ambitioner.

Det ikke er en løsning, som kommer op at stå inden for den nærmeste fremtid, men det er noget, vi arbejder målrettet hen mod.

9. Herudover er regeringen for tiden ved at undersøge, hvad vi ellers kan gøre for at styrke indsatsen mod fremmedkrigere.

Vi er naturligvis villige til at tage de initiativer, der er nødvendige. Det håber og tror jeg selvfølgelig også, at Folketingets partier vil bakke op.

[Afslutning – og ordet videre]

Tak for ordet. Jeg vil nu give ordet tilbage til udenrigsministeren.